יינהאָרן

רחמיס

ט פון י. שלאָס

yright by

EINHORN

ork, 1943

•

אַלע רעכט געהער

•

E. SCHLOSS

•

געדרוקט 1250 קאָפּיעס; פֿון זיי
נומערירט 1—250, מיטן

•

אויסגעזעצט: ש. גאַנץ, אין
11 באַראָו סטריט, ניו־

10

•

אַרויסגעגעבן מיט דער הילף פֿון

הרחמים

ון רחמים,
י הימלען,
ער
ן רחמנות
גרעכטע,
ילות,
ם נפש

ום״.

עבאָדן אין טרערן,
טשער אויער דערהערן;
ר אין זײַן אימה פֿאַרנעמען,
דאָס האַרץ ניט פֿאַרקלעמען;

און זאָל ניט קיין איד, וואָס
אַ טרייסט אין די הייליקע
נאָר פעך זאָל אים רינען, נאָ
פֿון עקדישן, שלאַנגען און
דערפֿאַר, וואָס ער האָט ניט
פֿון אונדזערן צוויי־טויזנט־
אין זײַן פֿאַראַכטונג צו זיך
און תמיד פֿאַרמינערט, ווי
דאָס הייליקע ליכט, וואָס ב

אַ האַרץ, דו מײַן האַר
זײַ פֿון שטאָל, זײַ פֿון
קאָן אָט דער וועלט
דײַן פֿאַראַכטונג באַווי
באַהאַלט דײַנע טרערן
אין הייליקן לאָגל,
מײַן טראָט זאָל זײַן ר
און ווירדיק מײַן וואָג
געהויבן מײַן קאָפּ
און דאָס אויג צו די ש
אָט די גרויזאַמע וועלט
ניט צו זען, ניט צו הע
דעם בליק איבער איר
ווי זי וואָלט ניט עקזי
מיט אירע פּאַלאַצן,
פֿאַרשלאָסענע טירן,
מיט הערצער אָן רחמ
מיט הערצער אָן ליבע
מיט ווילדע אינסטינק
פֿאַרטונקלטע, טריבע
פֿון בלוט און פֿון ערד,
און פֿון מאַכט, און פֿון
אין רוישיקן טומל
פֿון חיהשע האָרדן.

האַרץ,
דעם דרויסן
ין די אייגענע טיפֿן.
אינעם שווײַגן דעם גרויסן
בײַם שײַן פֿון נר־תּמיד?
טורעם, וואָס האָט ווי געוואונקען
דזשעטע אײנזאַמע שיפֿן?
שטעלן אַליין פֿאַרן עמוד,
לית ווי אונטער אַ פֿליגל,
ר דעם הייליקן זיגל,
ויער פֿון אונדזערע טרערן,
רקן און קיינער זאָל הערן,
טע און יענע געטרײַע,
ן און טויט ניט געשיידט זיך,
רקער, ווי אָדלערן פֿרײַע,
ם פֿאַרן אייגענעם גלויבן.״

מײַן האַרץ,
שוין אַריבער...
די קבֿרים,
ריבער.
פֿון רחמנות
די ברעגן,
אַלע דאַמבן,
אַלע צאַמען
, ווי אַן אויל
פֿון נקמה.
ן בעטן,
ן פֿרעגן —
ו דעם ריכטער
ווענן.
ן וויינען,
קיין קלאָגן —
רמאָנונג:
ן זאָגן

די גויים מיט חוזק,
געלעכטער און שפּאָט,
וואו איז אײַער שופט,
וואו איז אײַער גאָט?״

פֿינצטערע נאַכט, בלויז דער וו
פֿינצטערע נאַכט. איבער סטע
אָט שלאָגט שוין די שעה
און דורך ריזיקע פֿלאַמען
דונערט אַ קול, ווי פֿון מעכטי
עס ציטערט די ערד און עס הי
„דער ריכטער פֿון אומשולדיק
ער האָט ניט פֿאַרגעסן דעם ווי
ער משפּט די פֿעלקער אויף ס
צעשמעטערטע קעפּ אויף אַ ש
דער דאָרשטיקער אָבער נאָך מ
וואָס וואָגלט אין מדבר אַ קנעכ
און האָט ניט פֿאַרלאָרן אַ רגע
„וועט טרינקען פֿון טײַך און דע

ר עפענען מיין האַרץ

ר עפֿענען מײַן האַרץ
רייטן די אָרעמס מײַנע,
ר אַרומנעמען,
און צודריקן,
ײַך די ברידער זײַנע.

זעצן זיך אויף דר'ערד
יך מיט זיי צוזאַמען
פֿײַן און טרייסטן זיי,
ר דעם צאַרטסטן וואָרט,
עדענק נאָך פֿון מײַן מאַמען.

מײַנע פֿון שקלאַפֿן־לאַנד,
אום, ווי שטילע טויבן,

קרבנות פֿאַר אַ גאַנצער
אַ וועלט פֿון רוצחים, וו
איר שוואַרצע שאַנד מ

ווי לײַכט זיי האָבן אונ
פֿאַרקויפֿן פֿאַר אַ פֿאַלש
און מיט אַ קאַלטן האַר
מיט אונדזער בלוט פֿאַר
און נאָכדעם זיך געלייגט
און אויסגעצויגן זיך צו

דאַן האָט אַ ביטער וויי
די שטילע נאַכט אַדורכ
נאַר זיי, געשלאָפֿן האָב
געהערט און ניט דערהע
געטראַכט: — ניט אונדז
אונדז האָט די חיה אוי

אָ, ברידער מײַנע אויף
וואָס זיצן אין די געטאָ
וואָס וואַגלען אום אין
אַריבער אַלע ווײַטע ימ
וואָס זוכן ערגעץ וואו
אַ רגע רו כאָטש צו דע
וואָס הערן ניט קיין גו
און זעען ניט קיין בליק

הייבט אויף די קעפּ און
די גאַנצע וועלט אין שו
די חיה האָט מיט אונדז
איר ווילדן דאָרשט נאָך
איצט האָבן אַלע אונדזע
איצט טראָגן אַלע אונדז
איצט פֿירן אַלע אונדזע
איצט זוכן אַלע אונדזע

ט ניט זייער בליק,
גליק איז זייער גליק.

האַרץ איז ניט פֿון שטאָל
ונדזער יאָמערטאָל,
האַרץ ווערט איבערפֿול,
שרײַען אויפֿן קול;
איז דאָס געשריי —
דונערן איז טויב.
נאָר ברומען, ווי אַ טויב
חורבה אויפֿן זון,
פֿאָטערס טיש פֿאַריאָגט
לינד דורך אַ פֿינצטערע וועלט
יעדן, צי עס טאָגט.

בלויז שווײַגן, שווײַגן שטיל
אַ ברודערהאַנט
ריקן זי און פֿעסט,
שעמטע אָרעמע געסט,
יך וואו אין אַ שטאָט,
רעמדער, וואָס פֿאַרמאַכט
טירן אין דער נאַכט.
און טוליען זיך
ם צווייטן וואַרעמען,
ועט די ווײַטע זון
זיך דערבאַרעמען.

פֿענען מײַן האַרץ
יטן די אָרעמס מײַנע,
אַרומנעמען,
ון צודריקן,
די ברידער זײַנע.

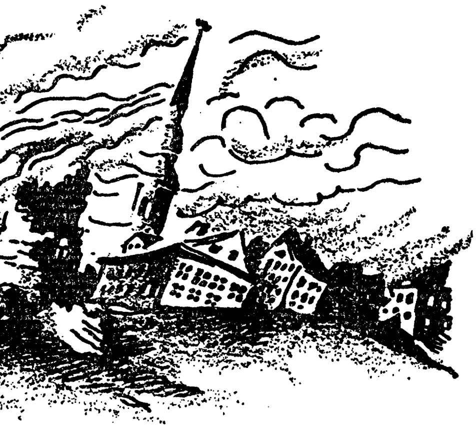

תשעה־באָ

לאָז פליסן פרײַ און ברייט
אויף באַרג און טאָל און אַל
ביסט ניט אַליין הײַנט אין ד
די פעלקער אַלע העלפן דיר

האָסט יאָרן טויזנטער מיט ז
אַ שטילער אָבל צווישן פריי
ניט האָבן זיי דײַן וויטאָג ד
און קיינמאָל ניט געזיפצט מ

פאַרקערט, זיי האָבן דיך באַ
ווען דו ביסט מיד, פאַריאָגט

ע רייד צו גאָט,
ך אין דײַן נויט פֿאַרגעסן.

דעם האָס געזייט
באַגאָסן זײַנע קערנער.
ייף זייער פֿעלד צעשפּרייט,
ט טרערן זײַנע דערנער.

ביט אָט דעם טאָג, —
אג פֿאַר אַלע וועלט־באַוואוינער.
געוואָרן זייער קלאָג,
ניט זאָגן, דו ביסט איינער.

ן דײַן אַלטע שטאָט געברענט
ט געמאַכט מיט פֿלאַמען,
רשטאַנען און דערקענט,
ע וועלט מיט איר צוזאַמען.

טאַנען דורות לאַנג,
גרויסע וועלט־רואינע,
ם גלות פֿון דער וועלט
קער וויינט דײַן קינה.

שבת חזון

נעמט אַראָפּ דעם פּרוכ
און לאָזט אים אַ נאַקעט
ווי יאָרצײַטן ברענען ד
פון שבת אין שטילן ג

ניט באַגעגנט די מלכּה
מיט רו און מיט ליכט, ז
פאַרוויקלט אײַך אַלע א
לאָזט אַראָפּ אײַער טרו

און צוזאַמען די גאַנצע
דריקט זיך אויף, ווי אי
און זינגט אויס דאָס ליד
מיט אַ ניגון פון חורבן

ס, מײַן געליבטער, אַנטקעגן
ן רו און פֿון פֿרייד,
ײַ איר גאָרניט ניט פֿרעגן,
ניט קיין טרייסט אירע רייד.

ײַן געליבטער, אַנטקעגן
רו און פֿון פֿרייד,
רשלייערט דער טרויער,
ירכ׳נעצט איז איר קלייד.

י שטילע פֿאַנטאָמען,
י נאָך אירע טריט,
קדושים אָן נאָמען,
רײַ בלאַסע געהיט.

אויף די פֿעלדער

איצט ליגן זיי טויט
אויף די פֿאַרשנייטע פֿעלדער,
אַ גאַנצער דור — פֿאַרשאָלטענ
און ס'איז נישטאָ אויף אונדזע
קיין אויג, וואָס זאָל אויף זיי
און כאָטש איין פֿונק זיי שיי

זיי האָבן ניט קיין טאַטן און ק
ווי אַלע מענטשן־קינדער איז
וואָס לאָזן איבער אין דעם קי
אַ שפּור פֿון ליבע, אַ ציטער
ניין, זיי זײַנען בלויז רציחה א

הערצער האַרט, ווי שטיין.
וואָס שימערט ווײַס און ריין
טע שטילע רוסישע פּליינען,
וועכט מיט זייער דײַטשיש בלוט.

כלות און געליבטע,
ינדער איז געשענקט,
נגן בליק פֿאַרחלומט און פֿאַרבענקט.
נען אינם קריג אַוועק,
ען־האַרץ ניט אויפֿגעדריקט פֿון שרעק.
וואַרפֿן זיך צו מאָרד און שאַנד,
ויז הורן אינם לאַנד.
רוסישע בעריאָזקע,
יף אַ דײַטשן גוסס דאָרט
טערנדיקן, לעצטן, מיאוסן וואָרט.

די וועלט וועט ניט פֿאַרגעסן,
עטאָן די מענטשהייט אויף דער ערד.
רט, וואָס הייליק איז און טײַער,
לט מיט טרערן, בלוט און פֿײַער,
ניחה און פֿאַרראַט.
י פֿויגל אויפֿן צווײַג,
בלאַט,
פֿעלדער,
עלדער.
רף, וועלכער גייט אין דײַנע טריט,
וואָס קריכט, וואָס גייט, וואָס פֿליט
מען, פֿאַרפֿײַניקטן פּלאַנעט,
שרײַען דײַן שטראָף אין זײַן געבעט!
האַרץ אויף יעדן רוסיש קינד,
מף מיט דיר, פֿאַרשאָלטענער שטאַם,
ין שטורעם און אין ווינט,
ט זײַן בלוט,
לוט,
נדזער אַלעמענס זינד.

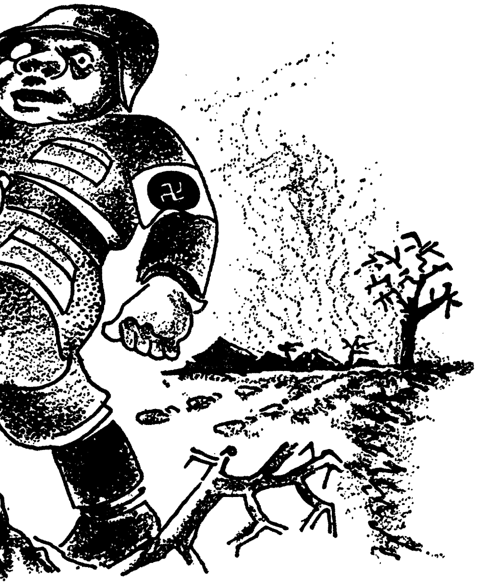

דײַטשער פֿרי

אויסגעברענטע ערד אין פֿרילינג
אויסגעברענטע ערד אין פֿלאַמע
ניט ציען וועט דורך דיר דער אַ
ניט בענטשן וועט דער פּויער דעם
אַנשטאָט די גאָלדענע קערנער אין
פֿאַרזינקען וועט אויף אייביק אַ ג

ניט פֿאַלן וועט אויף דיר דער ר
ניט אויפֿגיין וועט אויף דיר דער

טטעכעדיקן דאָרן
באַשיידן און פֿאַרבאָרגן
ן יונג פֿאַרשניטענע יאָרן.

איז מײַן וויג געשטאַנען,
הויכע שלאַנקע טאַנען,
בלײכער האָריזאָנט
און געמאָנט!
ײַנע אָרעמע כאַטעס,
ראָטענע פֿון שטילע טריט,
און אין שמאַטעס,
אָרעם ערד געהיט!

אידישע, די קלײנע,
עבויגן צו דער ערד,
לק מיט אויגן רײנע
זײַנע רייד געהערט,

ן ברויט דעם שוואַרצן,
יערן דייזשע־קוואַס,
שפּײַז מיט דאַנקבאַרקייט אין האַרצן
און אָן אַ טראָפּן האַס;
גרויסן חלום,
גאָט פֿאַר שלום.

אַנגענע זכרונות...
פֿאַרטונקלט ווערט מײַן בליק...
די ארונות,
תּליה־שטריק —
אַהין געקומען,
מײַן אָרעם לאַנד,
מײַנע בלומען
קט מיט שאַנד.

וואו זײַט איר, מײַנע ליבע און
צווישן זיבן וועלף די שטילע ש
ווער פֿירט אײַך צו דער אייג
איר, וואָס טראָגט פֿאַר אַלעמע

אַ דײַטשער פֿרילינג איז אויף
דער אײַזערנער גולם מיט די ש
דער דײַטשער גולם אַן האַרץ
ווי אַ מאַשין געיאָגט פֿון פֿרע
צעשטערט ער אַלץ, דערהרגעט

אָ, גאָט, גיס אויס אויף אים
הייב אויף אים דײַן שו
זאָל זײַן פֿון אים, וואָס ס'איז פֿ
אַ לאַנד פֿון חורבֿות און נאָמע
אַן אויסגעברענטעס לאַנד פֿון א
פֿון אַלעמען געמיטן, פֿון קיינע

ם־לידער

־געבעטענע געסט

אַ פויגל אָן אַ נעסט
ן ווינקל ניט געפינען,
פון ניט־געבעטענע געסט,
י טראָפּנס שטילע רינען?

ר בעטלער פאַרן טיר
ון שטאַרט אין טיפן שטומען.

גיי אים פֿאַרבײַ און גריס אים
און זאָג, משיח איז נאָך ניט ג

דאָן גיי אַרײַן, — דאָרט ליגט אַ
און צי אויס דײַנע מידע, שווע
בײַ נאַכט וועסטו פֿאַרנעמען אַן
וואָס שטאַמלט דײַנע שענסטע

גלייב מיר, איך האָב דאָרט לאַנ
און לאַנגע נעכט געהערט דעם
דאָן פֿלעגן אַרום מיר אין שוואַ
די געסט די ניט־געבעטענע זיך

זיי פֿלעגן מיך באַטראַכטן לאַנג
מיט גרויסע טרויער־אויגן אַן גע
ווי רײַזנדע פֿון אַן אונטערגייע
ווי פֿרײַנד אַרום אַן אָפּגעזאָגטן

עס איז געווען אַ שווײַגן שווער
אַן איינזאַמקייט אַ קוים צום א
און יענע אַלטע שטים אונטער
וואָס האָט דעם שיר־השירים או

גלייב מיר, עס איז אַ לאַנגע ש
דערפֿאַר איז איצט מײַן איינזאַמ
ווי האַרטער שטאָל, — אַ פּאַנצ
וואָס האָבן מיך אין שׂינאה אײַ

וואָס ווילן מיך צעמאָלן אין אַ
און אײַנבייגן, דערנידערן מײַן
גיי דאָרט און לערן זיך צו זײַן
און גלײַך נאָך יעדן בייג זיך ו

אָרעמאַנס געוויין

ר, ווי אַן אָרעמאַנס געוויין,
אָב אויסגעשפּרייט
נט,
טרער
בלענדט,
מײַן קאָפּ פאַרשעמט.

ר, ווי זוכן מײַנס אַ גלײַכן, —
וואָס וואוינט ניט אויף די שטערן,
וי שטאָלץ,
אַרבאָרגן,
, די פּײַן,
ארגן,
יד,
פאַרוויטיקט,
ין מיר,
 בייטיק.

אָ, גאָט, איך האָב גערופֿן דיך
פֿון אַלע מײַנע טיפֿן,
פֿון שטורעם אויס, וואָס האָט
דערטרונקען מײַנע שיפֿן.
איך האָב גערופֿן דיך
פֿון אַלע וויסטע ברעגן,
איך האָב דיך אומגעזוכט
אויף אַלע ווײַטע וועגן
און ניט געפֿונען דיך,
קיין ענטפֿער ניט באַקומען.
עס האָבן מיך פֿאַרטויבט
פֿון דײַנע וואַסערן דאָס ברומ
דײַן שטילקייט האָט
מײַן ווײ־געשריי פֿאַרשלונגען
אין דײַנע ווײַטקייטן
איז מײַן געבעט פֿאַרקלונגען.
און אויב עס האָט מיך עמיצ
איז דאָס געווען אַ מענטשנס א
און אויב עס האָט אַן ענטפֿער
דאַן איז דאָס פֿון אַ מענטשנס
און אויב אַ האַנט האָט אויסגע
איז דאָס אַ האַנט אַ מענטשלע
און אויב איך האָב אַ שטראַל פ
דאַן איז דאָס פֿון אַ מענטשנס

קיינמאָל ניט געזען

כט זיך מיר,
וועג פֿאַרלאָרן:
זוי גלאַט
ן קאָרן,
פֿאַרן פּוס,
ט פֿאַר די קני,
ינען ווײַט,
עטע קי,
אָג־זון,
דער זײַט,
טיר

פֿאַר פֿרעמדע פֿון דער
און שטיל בײַ יעדער שו
דער בעל־הבית שטייט,
און ציט דיר אויס זײַן ה
און האַלט דעם טיש דיר
אַ וואונדערבאַרעס לאַנ
נאָך קיינמאָל ניט געזען!
האָב איך פֿאַרבלאָדזשעט
האָב איך מײַן ציל פֿאַר
צי איז דאָס בלויז אַ בי
פֿון שׂטן אויסגעוועבט?
צי האָט מײַן גלויבן שו
אין גאָט זיך אויסגעוועפּ
דאָס איז די מידיקייט,
וואָס וויגט מיך אַזוי אײַ
וואָס האָט פֿאַרשיכּורט
ווי אַלטער, שטאַרקער
דאָס איז דער צווייפֿל ש
וואָס בייגט מיר מײַנע
דער שווערער, לאַנגער
און ניט־באַצאָלטע מי.
באַלד וועל איך אָט אַזוי
זיך לייגן שטיל בײַם ב
צוקאָפּנס בלויז אַ שטיי
אַ דאָרן בײַ די פֿיס,
און מיט אַ האַלבן בליק
דערזען מײַן וויסטן וועג
און קוקן ווי דער ווינט
פֿאַרווייט מײַן לעצטן ט
און אויסגײן אָט אַזוי.
דערבאַרעם זיך, מײַן גאָ

קינעמס לאַנד

צעשטערטער כאַטע
פויער
שטיל דערלאַנגט
ער־טרונק.
אים אין בליק
יען טרויער,
ער האָט

געגליט אַ רויטער
דאָס איז געווען דער
פֿון אַ ווײַטער שׂרפֿה:
מײַן היים האָט הינטער
געברענט אין פֿלאַמען
און רונד אַרום די
געטאַנצט האָט די
און אויף אַ פֿײַפֿל האָט
איר צוגעפֿײַפֿט דער

נאָר דאָ געווען איז
גלײַך ווי אויף אַ
אַן אַרומגעשאָסענע
האָט טרויעריק
מיט צווײַגן נאַקעטע,
גלײַך ווי אַ ריז אַ
וואָס טאַפּט אַרום דעם
בלינד און אײַנגעשפּאַרט

איך האָב געזאָגט: —
— ניטאָ פֿאַרוואָס, מײַן
געענטפֿערט האָט דער
און אַראָפּגעלאָזט דעם
— מיר שווימען אַלע
ווי אַ שיפֿל אָן אַ רודער
און זינקען אַלע גלײַך
אין תּהום דערנאָך

מיר טראָגן אַלע גלײַך
די שולד פֿאַר יעדן
און אַז עס קומט צו
צאָלט מען אַלע גלײַך.
איצט גיי געטרײַסט
דאָס לאַנד געהערט דאָ
דער גרענעץ הייבט זיך
דאָרט ווײַטער מיטן

ן פאַרקלעמט
רענטן וועלדל
האַרטער ערד
גן מיד.
ווי אַ מאַמע
מיט איר שלייער
ט מיך
ס יוגנט־ליד.

אַ באַלאַדע פֿון צוואַנצי

האָט מײַן שכן מיך פֿאַ
און זיך אין מײַן הויז

נע ונד, גלײַך ווי דער
גיי איך אום מיט ווײַב

פּלוצלינג זע איך אויף
ווי מײַן שכן קומט אַנ

שכן, זאָג מיר, ווער
ך פֿאַריאָגט אַהער?

זיך אויף מיר דערבאַרעמען,
ביי דיר זיך וואַרעמען!

דיין הויז גענומען,
דער אָנגעקומען

דיין הויז פֿאַרטריבן
דאָרט פֿאַרקליבן.

אויף אַ שטיין
בטן, וואו צו גיין.

גרויער הימל;
אַ בלויעס בלימל;

ליגט וויַט דער שליאַך,
קאַן, ניט קיין דאַך.

עס קומט פֿון וויַטן
מדער ווילד צוריַטן,

עם קאָפּ פֿאַרבונדן
טריפֿט פֿון די וואונדן.

רעמדער, אויפֿן פֿערד,
אַהער באַשערט?

זיך אויף מיר דערבאַרעמען,
זיך דאָרט דערוואַרעמען!

אוונט־שטראַלן
מיך באַפֿאַלן,

הויז און שײַער — אַלי
קוים זיך ראַטעווען גע

האָבן מיר זיך אויפֿגעה
אָן אַ גאָט און אָן אַ גלו
און זיך אין דער ווײַט
גלײַך ווי שפּריי פֿון וו
קעגן ווינטער, שניי או
דורך אַן אויסגערויבטע

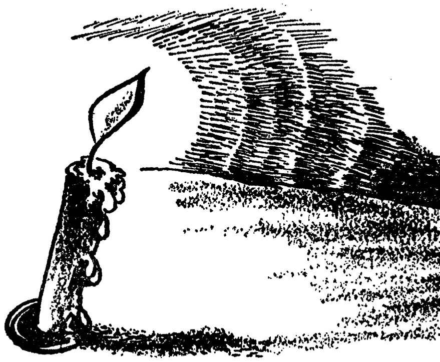

דאָ אַ שעה

אַ שעה,
ײַבסט מיט גאָט אַליין
דיך, ווי אַ קינד,
צום פֿאָטער ריידן,
אים דײַן פּײַן,
דײַנע לײדן
שטיל געוויין
יסן דײַן האַרץ.
בײַ אים בעטן,
בײַ אים מאָנען,
פֿרעגן אים,
אים דערמאָנען.
ר הילפֿלאָז זײַן,
ט איצט, ווי דו,
מיט פֿאָטער־טרייסט,
ם און מיט רו.

און אין אַ שעה אַזאַ,
פֿאַרלאָזן אויף די וו
האָב איך אים זיך פֿ
און שטיל גענומען
— אָ, פֿאָטער טײַער
ווער ווייסט דאָס מע
ווי שווער עס איז אַ
אַ פֿרעמדער אָן אַ ד
און עלנט, ווי אַ שט
און שלעפּנדיק דײַן
אין יעדעס לאַנד צו
אַ ניט־געבעטענער גאַ

אָ, פֿאָטער טײַערער,
ווער ווייסט, ווי דו
ווי שווער עס איז
פֿאַר פֿרעמדע שוועל
און מיט אַ האַרץ פֿאַ
און מיט אַ בליק פֿאַ
אַנשטאָט אַ גוטן וואָ
באַגעגענען אַ מעסע

אָ, פֿאָטער טײַערער,
צי ווייסטו דאָס געמי
פֿון איינעם, וועלכער
זײַן שיף אין ים פֿאַ
און אויף אַ פּליט,
אָן זעגל און אָן מאַס
דערגרייכט אַ פֿרעמד
ווי אַ ניט־געוואונש

אָ, גאָט,
דו האָסט אַמאָל געה
מדבריות שטילע,
וואו ס'פּלעגן די נבי

ון דער וועלט
עלן זאַמד
זייער צעלט,
ניט געשטערט
־שטים געהערט,
היטערס האָבן
זיי געבראַכט
שוואַרצע ראָבן
ענע ברויט בײַנאַכט.

ס קינד,
ו שפּעט געקומען,
בייזע וועלט
אויך פֿאַרנומען.

ער טײַערער,
מאָל געהאַט
ולען, ווײַט
ין די ימען,
אַ מענטש געקאָנט
ו דיר אַנטרינען,
ן די וועלט
אָרט געפֿינען
ינעם פּרוכט,
אַראָפּ פֿון בוים,
ענט צו דיר,
אין דײַן טרוים.
ס קינד,
שפּעט געקומען,
בייזע וועלט
אויך פֿאַרנומען.

כאָטש זײַן
ון קאַלטע
הייל,

וואו איך זאָל קאָנעו
בײַם פֿלאַם פֿון טרוי
זיך וואַרעמען בײַנאַ
און נאָכדעם פֿאַרן א
זיצן שטום און שוו
און פֿאַר די גרויסע
איינזאַם, פֿרום און
דײַן גרויסע שטילק
ווען זי גייט פֿאַרבײַ

— אָ, ליבעס קינד,
דו ביסט צו שפּעט
די שטומע היילן הא
די בייזע וועלט פֿאַ

אַנטשוויגן זײַנען מי
געבליבן פֿאַרן וועג.
דער הימל האָט זיך
צעעפֿנט אָן אַ ברעג
איך האָב פֿאַרווייגט
אַראָפּגעלאָזט די אוי
און איבער מיר האָט
זיך פֿאָטערלעך געב
באַרירט מײַן שטער
גענומען פֿאַרן האַנט
און האָט מיר מיט אַ
געצײַגט דעם ווײַטן

— אַ מײַל און נאָך
אַ ווײַל און נאָך אַ
עס האָט די בייזע
שוין איבערפֿילט דע
די צאָל איז אויסגע
געמאָסטן איז די מ
באַלד וועט מײַן שט

ערד,
ער האַס, די מאַכט
חה ווערט
טגעברענט,
ר גראָז אין סטעפּ,
אַראָפּלאָזן
ן הימל־טרעפּ
ט און איינזאַמקייט אין מיר.
ווען זיך פֿאַרקלערט
מאָסטן טראָט
ט די זינדיקע
ברענטע שטאָט
אַרקירעווען
עכן וועג פֿון רו.
וועלן זיך
לייַך, ווי דו,
עטענע געסט
פּלאַנעט,
יך אויך פֿאַר דיר
אָרט אַ נעסט, —
שטול, אַ לאָמפּ,
בעטע בעט,
ר אָפֿן פֿרייַ
בלויז צו מיר,
ז מייַן הימל בלאָ
ן צו דיר.

הײמלאָ

(מײַן פֿרוי געו

גײען מיר בײדע דורך פֿעלדער
װערן מיר בײדע אַלץ עלטער

באַגלײטן אונדז בײדע צװײ אי
און יעדערער פֿאַר זיך פֿאַרגיס

פֿלוצלינג דערזעען מיר בײדע
די פֿעלדער אַ בוימל, באַשאָטנ

דאָרט זיצט אונדזער יוגנט און
און לאַכט אַזוי ליבלעך, אַז ס'האַ

ם איר זיך אַנידער
יגעסענע לידער,

נט און טונקל נעמט ווערן
צוויי איינזאַמע שטערן.

אַ חלום אין

שטילע טריט אין ווײ
שבת־רו אַ גאַנצע וואָך

אַלע אָוונט צינדסטו
ראָזער שײַן אויף דײַן

דורך דעם גרינעם סאָ
בלויט אַדורך גאָטס ב

דאָרט צינדט אויך וו
שאָטנס בלוי אויף דײַן

זיצן מיר און האַלטן ו
וואַרטן אויף אַ וואונד

גייט אַ רוישן דורכן
שפּאַלט דער הימל זיך

שטילע טריט אין ווײ
שבת־רו אַ גאַנצע וואָך

יעדן אָוונט צינדסטו
ראָזער שײַן אויף דײַן

עצטע געבעט

אַכט, וואָס פֿאַרוויגט.
טרוים, וואָס באַגליקט.
שלאָף, וועלכער טרייסט.
טויט, וואָס דערלייזט.

, גיב מיר רו!
ר וואו־ניט־וואו!
עט ניט קיין סך,
רויענעם דאַך,
טרויענעם דאַך
איבער מיר
ערום פֿיר,
רע טיר,
טער אַ קליינס
ענדעט צו דיר,
און אַ בעט,
, און אַ קרוג,
אויף בײַנאַכט,

ווען די איינזאַמקיי
איך בין גרייט אָט
צו פֿאַרבלײַבן אַליי
מיט מײַן צער, מיט
מיט מײַן שטילן גע
מיט מײַן תּפֿילה צו
מיט דײַן חלום אין
מיט דײַן הימל אין
מיט מײַן שאָטן בײַ
מיטן טויט אין געד
ווי אַ גוטער געשאַ
ווען ס'וועט קומען
פֿונם לעצטן פֿאַרנו
צו פֿאַרשליסן מײַן
צו פֿאַרמאַכן מײַן א
וועל איך בעטן בײַ
פֿאַר מײַן אייביקער
אַז קיין מענטש זאָ
פֿאַר מײַן פֿענצטער
אַז אַ דעמב אַ געדי
זאָל באַהאַלטן געט
אָט דעם שטרויענע
און די שטומע פֿיר
פֿון קיינעם געזען
און פֿון קיינעם ד

ס'איז די נאַכט, וו
ס'איז דער טרוים,
ס'איז דער שלאָף,
ס'איז דער טויט, וו

נאַקטיורן

שטילער טויט,
גרויסע שוויַגן,
ריר דורך דער לופֿט,
אַלט פֿון די צוויַגן.
גייען מיר
יגענעם קאָפּ
עניק דער האַנט,
פירט אונדז אַראָפּ.

יען, איז ניטאָ, —
רוים, קאַלטער בלאָ,
ק שיט מיט גאָלד
פערנעם בוים.

וואָס איך האָב געוואָ
און וואָס דו האָסט גע
בלעטער גליטשן זיך
און די לופט רירט זין

אָפט דערגרייכט דיך
אָפט פאַרנעמסטו אַ ו
— אַט דאָס ניט באַד
— אַט דאָס ניט געט
אפשר יאָ, אפשר ניי
זאָגט, ווער קען דאָס
שאָטנס פאַלן אַראָפ
מיט אַ שטילן געוויין

אַדעקס טויט

טו בלײַבן באַלד,
אַן אויסגעהאַקטן וואַלד
ט אין אָוונט־פֿלאַמען,
אָפּגעשניטענע שטאַמען.
פֿאַרוועלקטע האַרבסט־געדאַנקען...
לעך, וואָס צאַנקען
רעג פֿון האָריזאָנט...
אוסט!
אַנט!

מען איז געווען אַ סך,
מען איז געווען נאָענט.
עס האָט געראַשט אַ ים פֿון גרינע
און אין די פֿרילינגס־נעכט אין גו
איז יעדער ריר געווען אַ נײַע בשו
און ווען דער שטורם האָט די ק
האָט מען, ווי ריזן זיך צעשריען אי
איין גרויסן הימן פֿון ווילן און פֿו
דער בליץ האָט איבער אונדז געצ
און ווי אַן אָרגל האָט דער דונער

געווען... געווען... און אפֿשר אי
צוערשט די האַק, זי האָט געמאַכט
דערנאָך האָט אונדז געריסן דאָס
צעטראָגן אונדז אויף צווײַגעלעך
און שפּעטער האָט מען שוין געש
מיט יעדן קראָט, מיט יעדן וואָרעמ
ביז דאָס קראָען־פֿאָלק האָט זיך א
און אונדז דעם שוואַרצן יאוש א

עס איז געווען אַ טעות, אַ פֿאַלשער
ניטאָ קיין פֿרײַהייט אַפֿילו בײַ די
און ווי דו זאָלסט ניט וואַקסן, ש
דעם הימל וועסטו קיינמאָל ניט ד
און אפֿשר איז די קראָ געווען ג
דײַן ווערק, אָ גאָט, איז קלאָגעדיק
צו וואָס דאָס גלויבן, חלומען און
אַז יעדער פֿרידן ברענגט אַ נײַעם
און יעדער אויפֿשטאַנד ברענגט אַ
עס איז אַ וועלט פֿון צאָרן, האַס א
און יעדער טראָגט אין זיך דעם ט
ווי ס׳טראָגט די פֿרוכט אין זיך ד

ײַנען זיי אַוועק...

ף מעדעמס קבֿר)

י אַוועק,
מיר ניט געבליבן
רט געלאָזט,
וו געשריבן.
דורכזיכטיק ווי די לופֿט,
אַרזוכט,
קוים געפּרואווט.

הייט —
ליגן,

קיין סימן ניט פֿון אָפּגעלע
אין צופּיל קרעטשמעס בין
האָב איך אין יעדער עמי

אָפּט קער איך אום מײַן ק
און וואַרף צוריק
אויף שטרעקן איינזאַמע
מײַן שטילן בליק.
דאַן זע איך וואו־ניט־וואו
אַ קבר שטיין;
און ס׳ווינקט דער שטיין צ
פֿון ווײַטן מיט געוויין:
ער איז געווען אַליין
און דו ביסט אויך אַליין.

טרויער

צעזונגען דער ראַדיאָ
פֿון צימער,
אָרט אין הימל
אָלץ, ווי אַן אָרגל
אין פּורפּורנעם שימער.
פֿאַר מײַן פֿענצטער
אָוונט
בלעטער
די צווײַגן.
איך:
ר,
ר,
ער,
ר,
ר,
ינעם שווײַגן.

און קלאַנגען,
וואָס קומען און גיי
אויף אַנדערע וועגן
און פעלזן פון שט
וואָס שטייען זיי פ
און הערצער, וואָס
און הערצער, וואָס
און אויגן, וואָס טר
פאַרגליווערטן צער
און קני פול מיט
און פינגער פול צ
און בלעטער, וואָס
שטיל, אומבאַמערק
איצט ווייס איך:
מײַן טרויער,
מײַן טרויער,
דער ברוינער,
דער בלויער,
דער גרויער,
איז גאָט אינעם ש

פֿון דער געשיכטע

זער צום צוועלף —
ר, העלף! —
ען,
ל געוועז.
וואַקסט און וואַקסט
ל מיט זײַן שפּיץ.
בלויען רוים,

ווי אַ פֿאַרגליווערטער בליץ.
איצט שלאָגט דאָס איינס:
אַ פֿענצטער ברענט
און אַלץ, וואָס איז אויף אים
דאָרט שפּרייט אויס יעזוס ז
די הענט פֿון קאַלטן גאָלד..
איצט פֿאַלט דער צוויי
אין שטומער נאַכט,
ווי אַ דערוואָרגענער געשריי,
און יעזוס זיפֿצט:
— איך האָב דאָס ניט געוואָ
איך האָב דאָס ניט געמאַכט.
דאַן הייבט אָן ברומען אין ד
מיר זײַנען דרײַ;
דו און אונדזער גאָלד און ה
דײַן בלוט פֿון קרייץ
האָט אונדזער שולד נאָך ניט
און פּלוצלינג האָט דאָס פֿיר
דער לעצטער האָט גענומען
זײַן קלאָג האָט יאָמערלעך ג
און יעזוס האָט געזיפֿצט:
— איך האָב דאָס ניט געמאַכ
דאַן זײַנען פֿינף, פֿון צאָרן א
אַראָפּ פֿון גלאָק און הויך גע
— ווער טראָגט די שולד?
און יעזוס האָט געזיפֿצט:
— מײַן געדולד.
די זעקס זיי זײַנען פֿונם טור
און הויך געשריען:
— אין קלויסטער איז אַ שר
פֿאַרפּײַניקטע געשטאַלטן
שטײַגן פֿון די קעלערס ווילד
פֿאַרברענען דאָרט דער מוטע
דאַן האָבן פֿײַערלעך אַראָפּגע
און שטרענג געזאָגט:

געשריבן...
אַכט זיי אָפּגעריסן:

יסן!

ביַיִן,
און פֿון וויַין.
ן נאָך זיי געקומען,
ן טונקלהייט פֿאַרשוואומען:
ן שוין געשטאַנען פֿערד,
זעצט, די טירן אָפּגעריסן.
ר פֿון גלאָק דערהויבן
:
אַ ניַיעם גלויבן.
ם געפֿונען,
האָט ווידער בלוט גערונען.
יע צוועלף
ריקע וועלף
ר געלאָזן מיט דעם ניַיס
בראַכט אַלס היַיליקן באַוויַיז.

און גאָלד, און מאַכט...
עלט אַריַין אין אַלטן קריַיז.

פאַרצווייפ

ניט אונדזערע לײַדן וויל א
אַזעלכע טרערן פֿאַלן ניט
זיי ווערן אָפּגעהיט, ווי פּע
וואָס נאָר מאַרטירער טראָ

זיי וויל איך ניט פֿאַרגיסן א
פֿאַר אויגן פֿול מיט חוצפּה
וואָס איידעלער אַ טרויער
דעם גיסט מען אויס באַהאַ

געבענטשט זײַ, איינזאַמקיי
ווען קיינער זעט און הערט

רערדיש קוואַל, — דײַן תּפֿילה
טיפֿן פֿאַר זיך און אַליין.

רעם העלן און דעם פֿרעכן,
ײַן צאָרן און מײַן האַס,
ות אויף אַ פֿעלז צעברעכן,
אַראָפּשינדן פֿאַר כּעס.

ט דאָס דאָזיק פֿאָלק פֿאַרדאַמען,
אייגן פֿלייש און בלוט
אַן אינזל אין די ימען
די חיות שטיל, באַרוט;

יד פֿון לעסטערונג צו קוקן,
מערלעכן אונטערגיין —
ילטן פֿאַר די געצן בוקן,
הן פֿאַר אַ שטיין,

טאַנץ מיט גאַסן־פֿרויען,
אַ גרויסן טאָפּ מיט פֿלייש,
וועלף אַרום, וואָס וואָיען,
יז אין דעם צענטן שוויס.

בין איך אַזוי געבוירן
אַזאַ מין דור,
זײַנע פֿעלדער בלויז דעם דאָרן
און שווערע אַרבעטס־יאָרן?

מיר ניט טיף געגראָבן,
פֿויל געווען די זוימען,
, וואָס אונדזער ערד דאַרף האָבן,
נג, ניט יענע טרוימען.

ײַן שטראָף איז שנעל געקומען,
מיר האָבן עס געדאַכט.

איצט שטייען מיר אין מדב
און וואַרטן אויף דער טיפֿ

אפֿשר אויפֿגיין וועט נאָך
וואָס האָט אַזוי אונדז טרײַ
אפֿשר וועלן ווידער מיר
דעם אָנזאָג פֿון די קומענדי

ת ישׂראל

(פֿון מדרש)

י ליליע פֿון שרון.
—

ע בין איך.
,

עשטאַנען פֿאַרלאָרן
ערע שאָטן
מצרים,
ן צעטראָטן,
, פֿאַרווישט.
איך דײַן טוי
ע באַרירט
האָב איך זיך
דערפֿרישט.

י ליליע פֿון שרון!
—

ע בין איך.

איך בין זי,
וואָס איז, ווי אַ ד
געשטאַנען פֿאַרטרי
אין זאַמדיקן מדבר
גרייט צו פֿאַרוועל
צו ווערן פֿאַרוויש
דאַן האָט מיך דײַן
אויף אַ רגע באַרי
און ווידער האָב א
דערהויבן, דערפֿרי

איך בין די ליליע
איך בין זי —
די געליבטע בין
איך בין זי,
וואָס טריקנט אַזוי
זײַט טויזנטער יאָ
אין פֿינצטערע ש
פֿון בייזע מלוכות
פֿאַרשעמט און צ
געבויגן פֿון זאָרג
אָבער בשעת עס
קומען דער מאָרג
דער גרויסער, דע
אייביקער מאָרגן,
דאַן וועט מיך דע
דײַן הייליקער טו
און איך וועל זיך
דערהייבן אין ב

...ײַן פֿאָלק

...סלייזער צוואַנציק יאָרהונדערטן.
...ט אַ בליק אַ פֿאַרוואונדערטן
...

... וועלט אָפּגעזונדערטן.

...פּט און בלײַבסט אין פֿאַרגאַנגענעם,
...ייט און פֿרײַ אין געפֿאַנגענעם,

...ײַט,
...וד אַ פֿאַרהאַנגענעם.

...צו הויכן אומענדלעכע
...אין אָפּגרונטן שענדלעכע,

...פֿאַרשטענדלעכע.

לעבסט מיט דער רגע און קוקסט אי
קעמפּסט מיט דײַן גאָט און דו שטאַ
פּירסט אָן די וועלט
און בלײַבסט אייביק פֿאַרשטעלט
מיט אַ וואָלקן פֿון דונקעלער שטו

זוכער פֿון פֿרידן און ערשטער צו
גלייבסט אין דער צוקונפֿט, אין ש
הערסט מיט אַ פֿרייד,
ווי דער אויסלייזער גייט,
און דו האָפֿסט אין אַ ביטערן קלאָג

אָ, ווי עס שרײַט מיר דײַן בלוט א
הונדערטער דורות, וואָס מאָנען און
געהייליקט אין גאָט
אויף אַ וועלט־עשאַפֿאָט
אין מיטן פֿון פֿלאַמען, וואָס לאָדער

ניין, ניט פֿאַרבײַטן וועל איך אויף
פֿאָלק מײַנס, דײַן גורל, און מעג אי
טויזנטער יאָר
צווישן חלום און וואָר,
געיאָגט פֿון איין לאַנד צו אַן אַנדע

אַ דאַך־שטיבל

ער פֿענצטער צום הימל.
ט פֿאַרבײַ.
וויגט אין אַ דרימל
ן דער פֿרײַ.
שלאָפֿיקן ווילן
פֿרײַ.

שטאָט מיט מיליאָנען פֿון רעדער.
לשטיין געשמידט
רעבן, גייט רונד אַרום יעדער,
אים אָפּ אין דער מיט.
רעבן, גייט רונד אַרום יעדער,
לשטיין געשמידט.

שטײַגן אויף איינזאַמע וועגן,
טיקע טריט,
אַראָפּ אין אַ רעגן
ט, וואָס בליט,
ווילן ניט פֿרעגן,
וואָס פֿליט.

באַוואוס

1

די קאַשטאַנען שפּרייטן
גאָטס געצעלטן אויפֿן
אַלע וועלטן אויסגעטראָ
אינם אייביקן געיעג.

איצטער מעגסטו זיך ש
אויפֿן גראָז אין מידן
פֿון דעם בלויען ליכט
פֿאַלט אין זיך אַרײַן דע

איז דאָס ניט דער גרוי
וועלכער ליגט אין אונז
האָבן מיר ניט אַלע ש
דורכגעוואַנדערט אויפֿן

אין אונדז באַזונדער
דורכגעמאַכט
ע וואונדער,
' אין דער נאַכט?

2

גייט אויף אַ שוויַיגן,
וערט ריזיק גרויס;
ן נעמט אַלץ שטיַיגן
ן קריַיז אַרויס.

בן אויף זיך
פֿול מיט שיַין,
דורך די פֿענצטער
קייט אַריַין.

אָס גאַנצע וויסן
נג געווען?
— נאָר דערמאָנונג,
ן שוין געזען?

אָס פֿאַרבאָרגן,
נדז פֿון לאַנג,
ען פֿון מאָרגן —
ר וועלט־געדאַנק.

3

' ווערט דער הימל,
ער ווערט דער רוים
שטייט אַ בלימל
באַוועגט אים קוים.

י רו געקומען
דער געדאַנק,

וואָס דערהייבט אונדז
די נויטווענדיקייט או

קרײַזן, קרײַזן די אַטאָ
אויסער רוים און אויס
אָן אַ צאָל און אָן אַ נ
פֿון איין ווײַט צום צו

אָנגעפֿירט פֿון די גע
בלינד געיאָגט פֿון ראָ
בלויז איין רגע פֿון ב
און דו ביסט אַליין אַ

דאַן באַפֿרײַט זיך די
פֿון געצוואונגענעם גע
און בלײַבט שטיין אין
פֿון איר ווײַטן שטערן

4

שטילע נאַכט. עס ב
און אין דיר די גרויס
איבער וועלטן, איבער
דענקט אַ גאָט, און דאָ

נהאַלט

. 3
אַרץ 7
. 10
. 12
אַנד 14
. 16
טענע געסט 19
. 21
געזען 23
. 25
יאָרהונדערט 28
. 31
. 36
. 38
. 39
. 41
. 43
. 45
. 47
ע 49
. 52
. 55
. 57
. 59
. 60

פֿון זעלבן מ

שטילע געזאַנגען (לידער), ווילנע

שטילע געזאַנגען, צווייטע אויפֿלאַ
לידסקי.

מײַנע לידער, ווילנע 1912. פֿאַרלאַג

צו אַ ייִדישער טאָכטער (לידער)
„נײַע וועלט".

שוואַרץ־רויט (געדאַנקען און בילד
„לעבנס־פֿראַגן".

רעקוויעם (צען מיליאָן), בערלין 3

לידער (1904—1924), בערלין 24
האַנדלונג".

וויאָלעט (לידער; 1925 — 1930
„טריאַנגל".

פֿון בערלין ביז סאַן פֿראַנציסקאָ
1930. פֿאַרלאַג „קולטור־ליג

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 00526

AV HA-RAHAMIM

David Einhorn

•

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS